

Ministerstwo
Edukacji Narodowej

Informacje o projekcie ustawy dla uczniów i uczennic

ZNAM SWOJE PRAWA I OBOWIĄZKI!

ETAP: PRZYJĘCIE PRZEZ STAŁY KOMITET RADY MINISTRÓW

Jakie korzyści przyniesie ci ustawa o prawach i obowiązkach ucznia?

Uczniowie mają swoje prawa i obowiązki, które powinni znać, rozumieć oraz przestrzegać. To ważne dlatego, żeby:

- rozwijać się intelektualnie, emocjonalnie i społecznie,
- wyrażać własne opinie,
- aktywnie uczestniczyć w życiu szkoły,
- wiedzieć, gdzie szukać odpowiedniej pomocy,
- tworzyć dojrzałe relacje,
- budować świadomość obywatelską i uczyć się demokracji w praktyce od najmłodszych lat.

Dlatego Ministerstwo Edukacji Narodowej wprowadza zmiany w prawie i:

- tworzy katalog twoich praw i obowiązków w jednym dokumencie,
- powołuje rzeczników praw uczniowskich, którzy pomogą ci bezpłatnie rozwiązać szkolne problemy,
- daje ci możliwość bycia częścią rady szkoły.

Znam prawo. Mam prawa...

Będziesz miał prawo do tego, aby:

- traktować cię równo w stosunku do twoich szkolnych kolegów i koleżanek,
- szanować twoją prywatność,
- mieć dostęp do dobrej edukacji, czyli takiej, która jest oparta o najnowsze wyniki nauk o wychowaniu,
- uczyć się w bezpiecznych i higienicznych warunkach,
- oceniać cię sprawiedliwie i w umotywowany sposób,
- dostać informację zwrotną o swojej ocenie i postępach w nauce.

Będziesz miał wolność:

- sumienia,
- wyznania,
- światopoglądu,
- słowa,
- od wszelkich form przemocy,
- od dyskryminacji z jakiegokolwiek przyczyny.

... i szkolne obowiązki

Szkoła jest miejscem, w którym nie tylko zdobywasz wiedzę, lecz także – wraz z pomocą swoich nauczycieli – budujesz relacje rówieśnicze, poczucie sprawczości oraz odpowiedzialności za to, co robisz. Te doświadczenia pomogą ci się stać w przyszłości dojrzałą osobą.

Dlatego to ważne, żebyś znał swoje szkolne obowiązki. Powinieneś m.in.:

- znać i przestrzegać prawo, które obowiązuje w twojej szkole,
- szanować prawa i wolności wszystkich członków twojej społeczności szkolnej,
- zachowywać się zgodnie z takimi regułami, które pozwalają budować szacunek i wzajemne zrozumienie,
- nosić strój, który nie nawołuje do nienawiści czy dyskryminacji,
- nosić strój i kształtować swój wygląd w taki sposób, żeby w czasie zajęć WF, lekcji w laboratoriach, pracowniach czy warsztatach, a także podczas uroczystości szkolnych albo wycieczek przestrzegać zasad bezpieczeństwa, higieny i norm społecznych. Szczegółowe zasady określi szkoła w statucie,
- korzystać z telefonu komórkowego oraz innych urządzeń elektronicznych na zasadach, jakie wyznacza twoja szkoła,
- usprawiedliwiać swoje nieobecności i wskazywać ich powód (bez informacji nadmiernych i wrażliwych),
- przygotowywać się do zajęć szkolnych,
- brać udział w różnych formach sprawdzania wiedzy, które nauczyciele przygotowują, aby ocenić twoje postępy w nauce,
- szanować prawa autorskie utworów – np. tekstów, filmów czy obrazów – innych osób.

Ponoszę konsekwencje

Nauczyciele nie tylko przekazują wiedzę, ale też przygotowują młodych ludzi do życia w społeczeństwie. Pomagają stawać się coraz odpowiedzialniejszą osobą, dlatego niekiedy nagradzają albo karzą twoje zachowanie, postawę czy sposób przygotowania się do zajęć.

Dyrektorzy szkół i nauczyciele będą mieć prawo do tego, aby wyciągnąć konsekwencje twoich działań – także te negatywne – i:

- dać ci uwagę,
- przekazać rodzicom informacje o twoim zachowaniu,
- spisać z tobą i twoimi rodzicami kontrakt wychowawczy, czyli pisemną umowę, że poprawisz swoje zachowanie albo wyniki w nauce,
- kazać ci przeprosić osobę, którą skrzywdziłeś,
- kazać ci naprawić szkodę, którą wyrządziłeś (w porozumieniu z twoimi rodzicami).

Jeśli te działania nie pomogą, dyrektor twojej szkoły będzie mógł:

- upomnieć cię pisemnie,
- wpisać nagane,
- zakazać udziału w niektórych szkolnych wydarzeniach kulturalnych, sportowych lub rozrywkowych (np. w dyskotekach),
- przenieść do innej szkoły (w szkole podstawowej),
- skreślić z listy uczniów (w szkole ponadpodstawowej).

Mam swojego rzecznika!

Pomoc w przypadku, kiedy twoje prawa w szkole są naruszane albo łamane, jest priorytetem. Tworzymy więc sieć rzeczników praw uczniowskich, w tym:

- szkolnego rzecznika praw uczniowskich. Będzie to opiekun samorządu uczniowskiego, którego jako uczeń wybierzesz w głosowaniu, a na którego zaufanie i pomoc możesz liczyć w każdej trudnej sytuacji szkolnej, również anonimowo,

- gminnych i powiatowych rzeczników praw uczniowskich – jeśli twoja gmina lub powiat uzna, że to ważne,
- wojewódzkich rzeczników praw uczniowskich przy każdym kuratorium oświaty,
- Krajowego Rzecznika Praw Uczniowskich.

Kiedy będziesz się mógł zgłosić do rzecznika?

- kiedy masz konflikt z innym uczniem i nie potrafisz albo nie możesz sam go rozwiązać,
- jeśli uważasz, że nauczyciel ocenił cię albo potraktował niesprawiedliwie,
- czujesz, że twoje bezpieczeństwo w szkole jest zagrożone,
- nie wiesz, jak rozumieć szkolny statut albo zasady oceniania.

Dlaczego tworzymy aż tylu rzeczników?

- żeby byli blisko ciebie – nie ważne czy uczysz się w dużym, czy w małym mieście,
- jeśli sprawa okaże się zbyt trudna, aby rozwiązać ją w szkole, będziesz mógł liczyć na pomoc rzeczników o większych kompetencjach.

Obowiązkowe rady szkół (od 1 września 2028 roku)

W każdej szkole (z wyjątkiem szkół np. przy szpitalach) od 1 września 2028 roku będzie działać rada szkoły, a ty będziesz:

- częścią tego organu w takiej samej liczbie, jak twoi rodzice czy nauczyciele,
- mieć wpływ na tworzenie statutu szkoły, od którego zależą m.in. zasady oceniania z poszczególnych przedmiotów, zachowania albo reguły dotyczące używania telefonów komórkowych,
- mógł zbierać dobrowolne składki na wsparcie działalności twojej szkoły, dzięki czemu np. zorganizujesz wydarzenia edukacyjne, kulturalne albo kupisz wyposażenie przydatne do nauki.

